

HOTĂRÂREA CURȚII
27 octombrie 1993*

**Procureur du Roi
împotriva
lui Jean-Marie Lagache ș.a.**

(cerere de pronunțare a unei hotărâri preliminare, formulată de Tribunal de première instance de Bruxelles)

„Omologare națională a echipamentelor terminale de radiocomunicații – Autorizație pentru utilizarea acestor echipamente terminale – Articolele 30-37 și 86 din Tratatul CEE – Directiva 88/301/CEE a Comisiei”

Cauzele conexate C-46/90 și C-93/91

În cauzele conexate C-46/90 și C-93/91,

având ca obiect cererile adresate Curții, în temeiul articolului 177 din Tratatul CEE, de către Tribunal de première instance (camerele a 57-a și a 55-a) din Bruxelles pentru pronunțarea, în litigiile pendinte în fața acestei instanțe, între

Procureur du Roi

și,

pe de o parte,

**Jean-Marie Lagache,
Constant De Munck,
Jacques Paulissen,
Alain Delerue,
Jean-Claude Lambert,
Willy Cleynen,
Serge Hoffman,
Pierre Lemoine, (cauza C-46/90),**

pe de altă parte,

Pierre Evrard, (cauza C-93/91),

a unei hotărâri preliminare privind interpretarea articolelor 30-37 și 86 din Tratatul CEE, precum și a Directivei 88/301/CEE a Comisiei din 16 mai 1988 privind concurența pe piețele echipamentelor terminale pentru telecomunicații (JO L 131, p. 73),

CURTEA,

---

* Limba de procedură: franceza.

compusă din domnii O. Due, președinte, G. F. Mancini, J. C. Moitinho de Almeida, M. Díez de Velasco și D. A. O. Edward, președinți de cameră, C. N. Kakouris, R. Joliet, F. A. Schockweiler, G. C. Rodríguez Iglesias, F. Grévisse, M. Zuleeg, P. J. G. Kapteyn și J. L. Murray, judecători,

avocat general: domnul C. O. Lenz

grefier: domnul H. A. Rühl, administrator principal

după examinarea observațiilor scrise prezentate:

— pentru guvernul belgian, de domnul Jan Devadder, consilier în cadrul Ministerului Afacerilor Externe, în calitate de agent, și Eduard Marissens, avocat în Baroul din Bruxelles,

— pentru Guvernul Regatului Unit, de doamna Rosemary Cawdwell, de la Treasury Solicitor's Department, în calitate de agent, asistată de Eleanor Sharpston, barrister,

— pentru Comisia Comunităților Europene, de domnii Richard Wainwright, consilier juridic, și Bernhard Jansen, membru al serviciului juridic, în calitate de agenți, asistați de Hervé Lehman, avocat în Baroul din Paris,

având în vedere rapoartele de ședință,

după ascultarea observațiilor orale prezentate de guvernul belgian și Comisie, reprezentată de domnul Richard Wainwright, de Hervé Lehman și de doamna Virginia Melgar, funcționar național detașat la Comisie, în calitate de agenți, în ședința din 9 iunie 1992,

după ascultarea concluziilor avocatului general prezentate în ședința din 2 decembrie 1992,

pronunță prezenta

Hotărâre

1 Prin hotărârile din 19 aprilie 1989 și din 11 martie 1991, primite la Curte respectiv la 28 februarie 1990 și 15 martie 1991, Tribunal de première instance (camerele a 57-a și a 55-a) din Bruxelles a adresat, în temeiul articolului 177 din Tratatul CEE, două întrebări preliminare privind interpretarea articolelor 30-37 și 86 din Tratatul CEE, precum și a Directivei 88/301/CEE a Comisiei din 16 mai 1988 privind concurența pe piețele echipamentelor terminale pentru telecomunicații (JO L 131, p. 73), în scopul aprecierii compatibilității acestor dispoziții cu un regim național care, pe de o parte, condiționează deținerea echipamentelor emițătoare sau receptoare de radiocomunicații de o autorizație ministerială și, pe de altă parte, interzice oferirea spre vânzare sau spre închiriere a echipamentelor emițătoare sau receptoare dacă un model al acestora nu a fost în prealabil omologat de un organism public, aflat sub autoritatea ierarhică a ministrului de resort, ca îndeplinind cerințele tehnice stabilite de acest ministru.

2 Aceste întrebări au fost adresate în cadrul a două acțiuni penale.

3 Prima acțiune, care a determinat cauza C-46/90, a fost introdusă împotriva domnului Jean-Marie Lagache și a altor șapte persoane, învinuiți în special că au deținut telefoane fără fir și o pereche de walkie-talkie fără să fi obținut autorizația ministerială necesară și că au oferit spre vânzare sau spre închiriere telefoane fără fir fără ca vreun model să fi fost în

prealabil omologat de Régie des télégraphes et téléphones (Regia Telegrafelor și Telefoanelor, denumită în continuare „RTT”).

4 A doua acțiune, care a determinat cauza C-93/91, a fost introdusă împotriva domnului Pierre Evrard, învinuit în special că a deținut și a oferit spre vânzare, între 1 ianuarie 1989 și 2 februarie 1989, un telefon fără fir neomologat de RTT și că la 23 ianuarie 1990 a deținut și a oferit spre vânzare unsprezece echipamente de radiocomunicații, de asemenea neomologate, fără să fi obținut autorizația ministerială necesară.

5 În apărarea sa, domnul Evrard a declarat că unul dintre aceste echipamente avea marca Deutsche Bundespost, care îl omologase. Acesta a prezentat și un atestat de la un laborator acceptat de British Telecom, conform căruia unele dintre aceste echipamente au o putere mai mică de zece miliwați. Acesta consideră că în aceste condiții, după cum recunoaște de asemenea Ministerul Public, deținerea echipamentelor respective nu era condiționată de nicio autorizație ministerială. Acesta contestă însă opinia ministerului public, conform căreia setul de echipamente în cauză trebuia totuși să îndeplinească normele tehnice belgiene și să fie omologate ca atare de RTT, și invocă dispozițiile din Directiva 88/301, citată anterior, în sprijinul argumentației sale.

6 Din dosar reiese că articolul 3 alineatul (1) din Legea din 30 iulie 1979 privind radiocomunicațiile (*Moniteur Belge* din 30 August 1979) prevede că „în regat nimeni nu poate... să dețină un echipament emițător sau receptor de radiocomunicații... fără autorizația scrisă a ministrului (responsabil de telegrafe și telefoane)”. Aceeași dispoziție prevede că autorizația ministerială este personală și revocabilă.

7 Împuternicit în temeiul articolului 3 alineatul (2) din legea citată să determine cazurile în care autorizațiile nu sunt necesare, Regele a acordat, prin articolul 5 alineatul (3) din Decretul regal din 15 octombrie 1979 privind radiocomunicațiile private (*Moniteur Belge* din 30 octombrie 1979), o dispensă de autorizație pentru „dispozitivele radioelectrice omologate de Régie a căror putere nu depășește 10 miliwați”, care includ telefoanele fără fir.

8 În temeiul unei legi din 13 octombrie 1930, RTT deține în Belgia monopolul înființării și operării, pentru uz public, a liniilor și birourilor telegrafice și telefonice (inclusiv telefonia fără fir). De asemenea, conform articolului 2 din Legea privind radiocomunicațiile, citată anterior, RTT este autorizată „să instituie și să opereze orice serviciu de radiocomunicații”.

9 De asemenea, din articolul 17 al Decretului regal din 15 octombrie 1979, citat anterior, rezultă că RTT este însărcinată cu „gestionarea spectrului de frecvențe radioelectrice și reglementarea utilizării acestora în regat”. În acest scop, RTT are sarcina de a aloca frecvențele necesare funcționării stațiilor și rețelelor de radiocomunicații autorizate și de a proceda la coordonarea acestora, atât la nivel național, cât și la nivel internațional. De asemenea, RTT are sarcina de a examina cererile depuse la ministru în vederea obținerii autorizației pentru deținerea unui echipament emițător sau receptor de radiocomunicații.

10 Din articolul 7 din Legea belgiană privind radiotelecomunicațiile, citată anterior, rezultă că „niciun echipament emițător sau receptor de radiocomunicații nu poate fi oferit spre vânzare sau spre închiriere dacă un model al acestora nu a fost omologat de Régie ca îndeplinind cerințele tehnice stabilite de către ministru” și că „normele specifice omologării sunt adoptate de către ministru”.

11 În această privință, articolul 1 din Ordinul ministrului din 19 octombrie 1979 privind radiotelecomunicațiile private (*Moniteur belge* din 30 octombrie 1979), care prevede normele

specifice omologării, precizează că acest regim vizează toate echipamentele construite sau importate în Belgia în vederea vânzării sau închirierii, precum și orice echipament construit de o persoană particulară pentru uz propriu. Cu toate acestea, RTT poate omologa, fără încercare prealabilă, echipamentele emițătoare sau receptoare de radiocomunicații importate care au fost deja omologate într-unul din statele membre ale Conferinței Europene a Administrațiilor Poștei și Telecomunicațiilor ca îndeplinind cerințe tehnice echivalente celor definite la articolul 6 din ordinul ministrului citat.

12 Nerespectarea cerințelor pentru autorizație și omologare se sancționează penal. În această privință, agenții RTT, în calitate de ofițeri de poliție judiciară, asigură respectarea de către utilizatori a dispozițiilor aplicabile și constată încălcările Legii din 30 iulie 1979 și ale ordinelor de punere în aplicare.

13 Directiva 88/301, citată anterior, privește piețele echipamentelor terminale pentru telecomunicații, prin expresia „echipament terminal” înțelegându-se, conform articolului 1, echipamentul racordat în mod direct sau indirect la interfața unei rețele publice de telecomunicații, în scopul trimiterii, prelucrării sau recepționării de informații.

14 Articolul 5 din directivă prevede publicarea, de către statele membre, a tuturor specificațiilor tehnice și a procedurilor de omologare prevăzute pentru echipamentele terminale.

15 Articolul 6 din directivă prevede:

„statele membre se asigură că, de la 1 iulie 1989, răspunderea pentru elaborarea specificațiilor menționate în articolul 5, monitorizarea aplicării acestora și omologarea este încredințată unui organism independent de întreprinderile publice sau private care furnizează bunuri și/sau servicii în sectorul telecomunicațiilor.

16 Având îndoieli privind conformitatea cu dreptul comunitar a legislației invocate de Ministerul Public pentru a solicita condamnarea învinuiților din acțiunea principală, Tribunal de première instance din Bruxelles a suspendat judecata și a adresat, în cauza C-46/90, Lagache ș.a., următoarele întrebări preliminare:

„Articolele 37 și 86 din Tratatul de instituire a Comunității Economice Europene trebuie să fie interpretate ca interzicând în sectorul radiocomunicațiilor și radiocomunicațiilor private dispoziții legale precum Legea din 30/7/1979 și Decretul Regal din 15/10/1979, care sancționează cu pedepse cu închisoarea și/sau amendă pe cei care:

1) au oferit spre vânzare sau spre închiriere un echipament emițător sau receptor, în cazul de față telefoane fără fir, care nu a fost omologat de RTT

sau

2) au deținut, creat sau pus în funcțiune un echipament emițător, în cazul de față telefoane fără fir și o pereche de walkie-talkie, fără să fi obținut autorizația scrisă, personală și revocabilă a ministrului de resort?”

iar în cauza C-93/91, Evrard, următoarele întrebări:

„Articolele 30-37 și 86 din Tratatul de instituire a Comunității Economice Europene, precum și Directiva Comisiei Europene din 16 mai 1988 privind concurența pe piețele echipamentelor

terminale pentru telecomunicații trebuie să fie interpretate ca interzicând în sectorul radiocomunicațiilor dispoziții legale precum Legea din 30 iulie 1979 și Decretul Regal din 15 octombrie 1979, care sancționează cu pedepse cu închisoarea și/sau amendă pe cei care:

1) în Regatul Belgiei sau la bordul unei nave, bărci ori aeronave sau orice altă structură guvernată de dreptul belgian, au deținut un echipament emițător sau receptor de radiocomunicații ori a creat și pus în funcțiune o stație sau o rețea de radiocomunicații fără să fi obținut autorizația scrisă, personală și revocabilă a ministrului sau a secretarului de stat responsabil de telegrafe și telefoane;

2) au oferit spre vânzare sau spre închiriere un echipament emițător sau receptor de radiocomunicații fără ca vreun model al acestora să fi fost omologat de Régie des Télégraphes et des Téléphones ca îndeplinind cerințele tehnice stabilite de ministrul de resort,

și aceasta în pofida, după caz, a existenței unei omologări obținute în cadrul unei proceduri stabilite de un alt stat membru al Comunității Europene?”

17 Cauza C-46/90, care a fost trimisă Camerei a cincea, a făcut obiectul unei ședințe publice la 2 mai 1991 și al concluziilor avocatului general la 11 iulie 1991. Prin urmare, în temeiul articolului 95 alineatul (3) din Regulamentul de procedură, cauza a fost trimisă în fața Curții reunite în plen. În urma concluziilor avocatului general, s-a hotărât, prin Ordonanța din 14 iulie 1993, să se conexeze cele două cauze în scopul pronunțării hotărârii.

18 Pentru o prezentare mai detaliată a faptelor din litigiile din acțiunea principală, a legislației belgiene aplicabile, a desfășurării procedurii, precum și a observațiilor scrise prezentate Curții, se face trimitere la raportul de ședință. Aceste elemente din dosar nu sunt reluate în continuare decât în măsura necesară pentru raționamentul Curții.

19 Instanța națională urmărește prin întrebările sale să stabilească în fond dacă articolele 30-37 și 86 din tratat, pe de o parte, și dispozițiile Directivei 88/301, pe de altă parte, exclude aplicarea unor dispoziții naționale precum cele descrise anterior (punctele 6-12).

20 În această privință, trebuie precizat în primul rând că, în ceea ce privește dispozițiile tratatului privind libera circulație a mărfurilor, este suficient să se examineze succesiv aceste întrebări din perspectiva articolului 30 și a articolului 37 din tratat.

21 Trebuie precizat în continuare că întrucât articolul 86 din tratat nu privește decât comportamentele anticoncurențiale care au fost adoptate de către întreprinderi din proprie inițiativă (a se vedea în special Hotărârea din 19 martie 1991, Franța/Comisia, C-202/88, Rec., p. I-1223, punctul 55), în timp ce întrebările adresate privesc măsuri adoptate de stat, aceste întrebări trebuie să fie examinate din perspectiva articolului 90 alineatul (1) din tratat coroborat cu articolul 86.

22 Mai trebuie precizat că, în cauza C-46/90, faptele din acțiunea principală sunt anterioare datei de 1 iulie 1989, data intrării în vigoare a articolului 6 din Directiva 88/301, în timp ce în cauza C-93/91 unele fapte sunt anterioare, iar altele sunt ulterioare acestei date.

23 În cele din urmă, trebuie subliniat că domeniul de aplicare material al Directivei 88/301 este limitat la echipamentul racordat în mod direct sau indirect la interfața unei rețele publice de telecomunicații, astfel încât numai anumite echipamente avute în vedere în cauzele din acțiunea principală intră sub incidența domeniului de aplicare al acesteia.

24 Rezultă că, indiferent de interpretarea articolelor 30 și 37 din tratat, întrebările adresate trebuie să fie examinate din perspectiva articolului 86 și a articolului 90 alineatul (1) din tratat în ceea ce privește faptele anterioare datei de 1 iulie 1989 și din perspectiva dispozițiilor directivei în ceea ce privește faptele ulterioare acestei date, făcându-se distincție între echipamentele care intră sub incidența domeniului de aplicare al acesteia și cele care nu intră.

Cu privire la articolul 30 din tratat

25 În Hotărârea din 13 decembrie 1991, GB-Inno-BM (C-18/88, Rec., p. I-5941), Curtea a declarat că articolul 30 exclude posibilitatea de a atribui unei întreprinderi publice puterea de a omologa echipamentele telefonice care sunt destinate racordării la rețeaua publică și care nu sunt furnizate de aceasta dacă deciziile întreprinderii respective nu pot fi atacate în instanță.

26 Această interpretare trebuie extinsă și la cazurile în care o întreprindere omologhează echipamentele emițătoare sau receptoare de radiocomunicații, indiferent dacă acestea sunt destinate sau nu să funcționeze prin intermediul rețelei publice.

27 Guvernul belgian a afirmat în observațiile sale că refuzul RTT de a acorda omologarea în cauză poate face obiectul unei acțiuni în fața Conseil d'État (Consiliul de stat) din Belgia.

28 Prin urmare și în măsura în care procedura de omologare în cauză respectă criteriile formulate în Hotărârea GB-Inno-BM, citată anterior, aceasta nu poate fi considerată contrară articolului 30 din tratat.

29 Rezultă astfel că articolul 30 din tratat nu exclude posibilitatea de a atribui unei întreprinderi publice puterea de a omologa echipamentele emițătoare sau receptoare de radiocomunicații care nu sunt furnizate de aceasta, dacă deciziile întreprinderii respective pot fi atacate în instanță.

Cu privire la articolul 37 din tratat

30 Trebuie reamintit cu titlu introductiv că articolul 37, care prevede restructurarea monopolurilor naționale cu caracter comercial, se aplică „oricărui organism prin intermediul căruia un stat membru, *de jure* sau *de facto*, direct sau indirect, controlează, conduce sau influențează în mod semnificativ importurile sau exporturile dintre statele membre. Aceste dispoziții se aplică, de asemenea, monopolurilor de stat delegate”.

31 Trebuie subliniat, de asemenea, că interdicția privind deținerea anumitor echipamente fără autorizație ministerială nu intră sub incidența domeniului de aplicare a articolului 37.

32 Prerogativele cu care este investit un organism public precum RTT includ examinarea cererilor depuse la ministru pentru a obține autorizația pentru deținerea unui echipament emițător sau receptor de radiocomunicații, alocarea și coordonarea undelor hertziene, precum și eliberarea omologărilor după verificarea conformității echipamentelor comercializate cu normele tehnice stabilite de ministru. Scopul acestora este evitarea perturbării radiocomunicațiilor.

33 Prin urmare, exercitarea acestor prerogative răspunde preocupărilor de natură statală, respectiv reglementarea domeniului public hertzian, și nu constituie o prestare de servicii. O astfel de activitate nu intră, în niciun caz, sub incidența domeniului de aplicare a articolului 37 din tratat care, astfel cum a hotărât Curtea (a se vedea în special Hotărârea din 28 iunie 1983, Mialocq, 271/81, Rec., p. 2057), privește comerțul cu mărfuri și nu privește prestările de

servicii decât în măsura în care monopolul asupra acestor prestări încalcă principiul liberei circulații a mărfurilor discriminând produsele importate în beneficiul produselor de origine națională.

34 Prin urmare, trebuie constatat că articolul 37 din tratat nu exclude aplicarea actelor cu putere de lege și a actelor administrative naționale care prevăd interdicția de a oferi spre vânzare sau spre închiriere echipamente emițătoare sau receptoare de radiocomunicații dacă un model al acestora nu a fost în prealabil omologat de un organism public de resort, ca îndeplinind cerințele tehnice stabilite de ministru.

Cu privire la Directiva 88/301/CEE

35 În această etapă, este necesară examinarea sferei de aplicare a Directivei 88/301 în ceea ce privește echipamentele care intră sub incidența domeniului de aplicare a acesteia.

36 Această directivă a fost adoptată de Comisie în exercițiul puterii normative a acesteia, pe care i-o conferă articolul 90 alineatul (3) din tratat, de a adopta norme generale specificând obligațiile care rezultă din tratat și care li se impun statelor membre în ceea ce privește întreprinderile menționate la alineatele (1) și (2) de la articolul citat anterior (Hotărârea Franța/Comisia, citată anterior, punctele 14 și 15).

37 Articolul 6 din directiva citată face distincție între activitățile sau funcțiile legate, pe de o parte, de elaborarea specificațiilor echipamentelor terminale, monitorizarea aplicării acestora și omologarea echipamentelor respective și, pe de altă parte, de furnizarea de către o întreprindere publică sau privată de bunuri și/sau servicii în sectorul telecomunicațiilor.

38 Articolul 6 prevede obligația statelor membre de a se asigura că, de la 1 iulie 1989, activitățile din prima categorie se încredințează unui organism independent de întreprinderile care se angajează în activitățile din a doua categorie.

39 Se știe, astfel cum guvernul belgian a recunoscut în cursul ședinței, că în perioada ulterioară datei de 1 iulie 1989, avută în vedere în acțiunea principală, această separare a activităților nu a fost efectuată în Belgia.

40 Rezultă că, în măsura în care echipamentele în cauză intră sub incidența domeniului de aplicare material al Directivei 88/301 și în măsura în care este vorba despre perioada ulterioară datei de 1 iulie 1989, articolul 6 din directivă exclude orice dispoziție națională care interzice, sub rezerva unor sancțiuni, oferirea spre vânzare sau spre închiriere a unor echipamente dacă un model al acestora nu a fost omologat de o întreprindere publică furnizoare de bunuri și/sau servicii în sectorul telecomunicațiilor. Instanței naționale îi revine competența de a desprinde consecințele acestei constatări.

41 În ceea ce privește perioada anterioară datei de 1 iulie 1989 și în măsura în care echipamentele care nu intrau nici anterior, nici ulterior acestei date sub incidența domeniului de aplicare material al directivei, problema trebuie să fie examinată din perspectiva articolului 90 alineatul (1) coroborat cu articolul 86 din tratat.

Cu privire la articolul 90 alineatul (1) coroborat cu articolul 86 din tratat

42 Trebuie precizat cu titlu introductiv că articolele 86 și 90 fac parte dintr-un set de norme care, conform articolului 3 litera (f) din tratat, urmăresc să se asigure că nu este denaturată concurența pe piața comună.

43 Astfel cum s-a precizat anterior, reglementarea domeniului public hertzian este necesară pentru buna funcționare a radiocomunicațiilor, atât în sectorul serviciilor publice, cât și în cel al activităților comerciale și private. Această reglementare este necesară, de asemenea, pentru realizarea unei concurențe nedenate între operatorii economici care folosesc radiocomunicații, precum și între producătorii și între vânzătorii de echipamente, din moment ce operatorii aveau tot interesul ca echipamentele lor să poată fi utilizate fără perturbare.

44 Cu toate acestea, trebuie semnalat că, totodată, un sistem de concurență nedenate, precum cel prevăzut de tratat, nu poate să fie garantat decât în cazul în care este asigurată egalitatea șanselor între diverșii agenți economici. Acest caz nu este valabil atunci când unei întreprinderi care comercializează echipamente terminale i se încredințează sarcina de a elabora specificațiile pe care trebuie să le îndeplinească echipamentele terminale, de a controla aplicarea acestora și de a omologa echipamentele respective (Hotărârea Franța/Comisia, citată anterior, punctul 51, și Hotărârea GB-Inno-BM, citată anterior, punctul 25).

45 Compatibilitatea unei dispoziții naționale precum Legea belgiană din 30 iulie 1979 cu dispozițiile tratatului trebuie interpretată în lumina acestor considerații.

46 Cu privire la condiția, pentru deținerea unui echipament emițător sau receptor, a unei autorizații scrise a ministrului responsabil de telegrafe și telefoane, astfel cum o prevede articolul 3 alineatul (1) din legea belgiană, trebuie subliniat că intră sub incidența domeniului de aplicare a articolului 90 alineatul (1) numai măsurile adoptate de statele membre în privința întreprinderilor publice și a întreprinderilor cărora le acordă drepturi speciale și/sau exclusive. Prin urmare, această dispoziție a tratatului nu poate fi invocată împotriva puterii de autorizare conferite ministrului în cadrul normal al atribuțiilor sale.

47 Aceeași constatare se impune în ceea ce privește simpla funcție, astfel cum a fost încredințată RTT, de a examina cererile depuse la ministru, din moment ce această funcție nu este decât un aspect al exercitării puterii ministeriale.

48 Cu privire la puterea de omologare, trebuie să se constate că legea belgiană se aplică fără deosebire tuturor echipamentelor emițătoare sau receptoare de radiocomunicații, inclusiv echipamentelor destinate să fie racordate în mod direct sau indirect la interfața unei rețele publice de telecomunicații, ca de exemplu telefoanele fără fir.

49 Din dispozițiile articolului 7 din legea belgiană, citat anterior, reiese că spre deosebire de situația din cauza GB-Inno-BM, citată anterior, ministrul este cel care stabilește cerințele tehnice necesare pentru omologarea echipamentelor respective și normele specifice omologării, în cadrul atribuțiilor sale privind reglementarea radiocomunicațiilor pe teritoriul belgian. Deși este adevărat că RTT este autorizată prin articolul 2 din legea citată să instituie și să opereze orice serviciu de radiocomunicații, din formularea aceluiași articol reiese că, în ceea ce privește omologarea echipamentelor emițătoare sau receptoare, singura misiune a RTT constă în verificarea conformității echipamentelor respective cu cerințele stabilite de ministru.

50 În ceea ce privește echipamentele omologate de organismul de resort dintr-un alt stat membru, trebuie subliniat că atât timp cât sistemele de telecomunicații și de radiocomunicații ale statelor membre nu au fost armonizate, omologarea acordată de un stat membru nu garantează că echipamentul în cauză nu perturbă buna funcționare a acestor sisteme pe teritoriul unui alt stat în care cerințele tehnice pot să fie totuși diferite.

51 Rezultă că articolul 90 alineatul (1) coroborat cu articolul 86 din tratat nu exclude aplicarea unor dispoziții naționale care prevăd interdicția, în primul rând, de a deține echipamente emițătoare sau receptoare de radiocomunicații fără autorizație ministerială și, în al doilea rând, de a oferi spre vânzare sau spre închiriere asemenea echipamente dacă un model al acestora nu a fost omologat ca îndeplinind cerințele tehnice stabilite de ministrul de resort, chiar dacă echipamentul a fost omologat într-un alt stat membru.

Cu privire la cheltuielile de judecată

52 Cheltuielile efectuate de guvernul belgian, de guvernul Regatului Unit și de Comisia Comunităților Europene, care au prezentat observații Curții, nu pot face obiectul unei rambursări. Întrucât procedura are, în raport cu părțile din acțiunea principală, un caracter incidental față de procedura din fața instanței naționale, este de competența acestei instanțe să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată.

Pentru aceste motive,

CURTEA,

pronunțându-se cu privire la întrebările care i-au fost adresate de Tribunal de première instance din Bruxelles, prin hotărârile din 19 aprilie 1989 și din 11 martie 1991, hotărăște:

- 1) Articolul 30 din Tratatul CEE nu exclude posibilitatea de a atribui unei întreprinderi publice puterea de a omologa echipamente emițătoare sau receptoare de radiocomunicații care nu sunt furnizate de aceasta, dacă deciziile întreprinderii respective pot fi atacate în instanță.**
- 2) Articolul 37 din Tratatul CEE nu exclude aplicarea actelor cu putere de lege și a actelor administrative naționale care prevăd interdicția de a oferi spre vânzare sau spre închiriere echipamente emițătoare sau receptoare de radiocomunicații dacă un model al acestora nu a fost în prealabil omologat de un organism public de resort ca îndeplinind cerințele tehnice stabilite de ministru.**
- 3) În măsura în care echipamentele în cauză intră sub incidența domeniului de aplicare material al Directivei 88/301 a Comisiei din 16 mai 1988 privind concurența pe piețele echipamentelor terminale pentru telecomunicații și în care este vorba despre perioada ulterioară datei de 1 iulie 1989, articolul 6 din directivă exclude orice dispoziție națională care interzice, sub rezerva unor sancțiuni, oferirea spre vânzare sau spre închiriere a unor echipamente dacă un model al acestora nu a fost omologat de o întreprindere publică furnizoare de bunuri și/sau servicii în sectorul telecomunicațiilor. Instanței naționale îi revine competența de a desprinde consecințele acestei constatări.**
- 4) Articolul 90 alineatul (1) coroborat cu articolul 86 din Tratatul CEE nu exclude aplicarea unor dispoziții naționale care prevăd interdicția, în primul rând, de a deține echipamente emițătoare sau receptoare de radiocomunicații fără autorizație ministerială și, în al doilea rând, de a oferi spre vânzare sau spre închiriere asemenea echipamente dacă un model al acestora nu a fost omologat ca îndeplinind cerințele tehnice stabilite de ministrul de resort, chiar dacă echipamentul beneficiază de o omologare acordată de un alt stat membru.**

Due	Mancini	Moitinho de Almeida	Díez de Velasco	
Edward	Kakouris	Joliet	Schockweiler	
Rodríguez Iglesias	Grévisse	Zuleeg	Kapteyn	Murray

Pronunțată în ședință publică la Luxemburg, 27 octombrie 1993.

Grefier
J.-G. Giraud

Președinte
O. Due